

Türk'ün de artık gen haritası oldu

■ Türkiye'nin Genom Araştırması tamamlandı ve gen haritası çıkarıldı. Araştırmada Türkler'e özel bir genom olmadığı da belirlendi. Genom haritası genetik hastalıklar için umut veriyor. » 6'da

TÜRKİYE'NİN İLK GENOM ARAŞTIRMASININ SONUCU AÇIKLANDI

TÜRKLERE ÖZEL BİR GENOM BULUNAMADI

Türkiye'nin genetik çeşitlilik haritası çıkarıldı. 2010'da başlatılan Türkiye Genom Araştırması için, 17 ilden, en az 4 kuşak aile geçmişi bulunan 17 kişinin gen haritasına bakıldı. Araştırma, Türkiye coğrafyasında genetik çeşitliliğin yapısı, derecesi ve diğer toplumlara farklılıkların belirlenmesinde bir ilk adım sayılıyor.

■ Mesude ERŞAN

BOĞAZIÇI Üniversitesi Rektörlüğü ile Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü destekli, 340 bin lira bütçeli Türkiye Genom Araştırması tamamlandı. Araştırmanın sonuçları, dün **Boğaziçi Üniversitesi** Konferans Salonu'nda başlayan, **Boğaziçi Üniversitesi** Türkiye Genom Araştırması: Genomik Çağında Kişisel Tanı ve Tedavilere İlk Adım başlıklı çalıştayda açıklandı.

Genomik Çeşitlilik Haritası Çıkarıldı

Dr. Cemalettin Bekpen, "Bu bir ilk adım, pilot proje. Arkası gelecek, en az 100 bireyin genetik haritasının çıkarılması gerekir. Bu çalışmada, Türkiye'de genomik çalışmalar başladı ve Genomik DNA Çeşitlilik Haritası çıkarıldı diyebiliriz" dedi. Dr. Ömer Gökçümen de, şöyle konuştu: "Aslında 17 bireylik araştırma da oldukça iyi bir başlangıç. Türklerin ayrı bir genomu yok. Hepimizin, insanlar

olarak genomları yüzde 99,99 aynı. Ülkeler kendi genomlarını çıkarmak için değil, çeşitliliği anlamak için bu çalışmalarını yapıyor. Çünkü sizinle benim sadece yüzde 0,1 genomlarımız değişik. Ama bu aslında o kadar büyük ki, 3 milyon genetik harfe tekabül ediyor" diyor.

Afrika'dan çıkışı yakalayabiliriz

Dr. Gökçümen, sözlerini şöyle sürdürdü: "Aslında hepimiz Afrika'dan geliyoruz. İnsanlar 100 bin sene Afrika'dan çıkmamışlar. 50 bin sene önce Ortadoğu üzerinden batıya ve doğuya gitmişler. Büyük, kalın, kökleri Afrika'da olan bir ağacın küçük bir dalının Avrasyanın bütün popülasyonu olduğunu düşünüyoruz. Bu projeye Türkiye ile Ortadoğuda ilk defa genomlar ortaya çıkmaya başlıyor. Muhtemelen Afrika'dan ilk çıkışın bir ayağını yakalıyoruz. Aslında belki de Avrupalılar, M.Ö. 10 bin-15 bin yıl önce Türkiye topraklarında yaşamış tarımcılardan göçenler."

ALS, Parkinson Behçet için umut ışığı

PROJE verileri

Türkiye'de yaşayan bireylerde yaygın genetik hastalıklar (Behçet hastalığı, ALS, CMT, Parkinson gibi) ile ilişkili genetik değişikliklerin belirlenmesi için önemli bir kaynak oluşturacak. Genom araştırmasında Türkiye'de ilk defa uygulanan yöntemler, ileride kişiye özel genom ve kişiye özel tıbbi tedavi gibi çalışmaların gelişmesi ve bu çalışmalar için zorunlu olan genomik çeşitlilik veritabanı oluşturulması için de ilk adım sayılıyor.

2010'da başlatılan projede, Dr. Cemalettin Bekpen ve Doç. Dr. Nesrin Özören (**Boğaziçi Üniversitesi**) liderliğinde, Dr. Can Alkan (Bilkent Ü.), Dr. Ömer Gökçümen (Harvard Ü.), Pınar Kavak (Boğaziçi Ü., TÜBİTAK) yer aldı. Danışmanlığı Cenk Şahinalp (Simon Fraser Ü.) üstlendi.